

Arbeids-
por J. Hof-
ge na den
erkenwet".
uitstekend

d. J. H.
L.) van
en "Ge-
met veel

ve van de
den inhoud
einvloeding
de lagere
e-voordich-
lorat, beide

HEPP.

Zuster Hil-
Suso's Ho-

-Mij., 1926.

arbeid ge-
et meer de
genot dat
in dit boek,
in beschre-

de middel-
eens over-
is tot 1866.
ek hier da-
door zijn
bekend is
ao", in het
Orloy der
d door het
hem ver-
en orlodie
onen rosen
alen (schel-
e beroerden
soort van
met klun-
t klingen
hij naar de
egeven. Het
m bestemd,
eren kloos-
gewoon was,
doorloopen.
cus — zich
cloopen van
n die over-
ijden te be-
venien, d. i.
t „Büchlein
ogium". De
doenen, zijn
id, die hem
t. Daarna
over haar
or wie lief-

de typische
ik-erotische
schen geest
zending van
Christus" in
ten van dit
zeker op de

gini ze uit
ot toen zij
onmiddell-
voor hem
is hij zich
n door den
oorden wil
uidelijk ge-
vastige ge-
er, waarvan
ren indruk

er 1858.
nschen, zal
le Hemelen
menschen,
der, die in
X: 32-35)

enzen Zalig-
nd van Uw
en bij U,
ruk te weeg
ik U, geen
lijks enkele
en stichting
erheid heb-
an Christus
dan, als ik
I verliezen;
met minder
eze zondige
liefhebben,
gelukzalige
ijn.

en moeder.
V.

vervolgd.)

litteratuurlijst geplaatst hebben, want het brengt binnen het bereik van den nederlandschen lezer een typisch geschrift waarin de geestelijke erotiek meer dan één van haar kenmerkende eigenschappen en werkingen en gebreken doet zien. Men vindt hier de zoete taal van de mystiek, haar eigenaardige en onlogische of alogische allegorie, haar zachte vervoering en verdwaling, haar verdoezeling en verfynde ontleding tevens. Een boekje als hier van Suso voor ons ligt, kon niet zoo algemeen worden als Thomas à Kempis' Imitatio. Velen vinden dit een voordeel voor Thomas; ik zie het voordeel aan den kant van Suso. Want hij is meer zichzelf; hij dringt fijner in zijn stof in en is meer belevend van wat hij belijdt dan de schrijver van de Naveling van Christus. Ik bedoel dit „belevend" niet in ethischen, maar in theologisch-mystiek zin.

Natuurlijk is dit werk van Suso zwaar van ketterij. Het is voor ons hier alleen als studiemateriaal van betekenis; en slechts wie onderscheiden kan, vindt hier ook het opbouwende element terug voor eigen leven. Maar wie over de mystiek studeeren, of aan haar bronnen voorzichtig — anders gaat het niet — zijn geest laven wil, krijgt hier een fijn werk, dat tot nu toe moeilijk te bereiken viel.

De uitgave, hier aangekondigd, is wetenschappelijk opgezet. Een inleiding over den schrijver en zijn tijd gaat voorop; de beschouwing deelen wij natuurlijk niet, de critiek op Seeberg in dezen vorm ook niet. Geen wonder trouwens; hier is roomsche beschouwing, onder kerkelijke goedkeuring, aan het woord. Vervolgens worden de handschriften nauwkeurig onderzocht, de vertalingen van het latijnsche werkje al even secuur onder de oogen gezien; daarna de inhoud van het Horologium aangeduid, en na deze inleiding het boekje zelf in de vloeiende dijtse vertaling gegeven. Voor wie litteratuur en mystiek bestudeert, kan ik kennisgeving van dit fijne, en tegelijk wetenschappelijk ingeleide werkje zeer aanbevelen.

K. S.

„Gereformeerde Homiletiek", door Dr T. Hoekstra.
Wageningen. — Gebr. Zomer en Keuning's Uitgevers-Mij.

Wanneer men in een blad als het onze een werk moet recenseren als dat, waarvan de titel hierboven afgedrukt staat, is men ietwat verlegen.

En dat om meer dan ééne reden. Immers lofuitingen worden zoo spoedig banaal en daarbij — een blad als „De Reformatie" leent zich, gezien zijn lezerskring, niet in de eerste plaats voor een wetenschappelijke bespreking, zooals dit werk verdient. 't Geen evenwel niet wegneemt, dat we het toch wagen er iets van te zeggen. Immers het zou ondenkbaar zijn, dat op dit boek niet breeder dan op allerlei verschijningen van tijdelijke waarde, de aandacht werd gevestigd.

We zijn met „Gereformeerde Homiletiek" niet overstroomd. De eerste homileet van betekenis, die zich over de vragen, die op dit terrain rijzen, wetenschappelijk bezon, was Andreas (Gerhard) Hyperius, en na hem mogen er verscheiden „Verhandelingen" aan de homiletiek door Gereformeerde theologen zijn gewijd, noch Alstedt, noch Amesius of Voetius kwamen tot de hoogte van Hyperius. Alleen Hoornebeek bracht sommige vragen verder, en op onze bodem is hij de voornaamste uit een tijd, die zich zoo gaarne met theologische kwesties bezig hield. Maar dan zinkt de belangstelling voor de ambtelijke vakken als vakken van wetenschap, en door een verkeerd begrip van het woord „practica" in het oude „theologia practica" gaat het „ambtelijk" karakter dezer vakken in het „practische" onder.

De opleving der Gereformeerde theologie vond eerst het zuivere standpunt weer, dat ook b.v. Van Oosterzee, niet wist te grijpen.

Dr. Kuyper gaf weer de hoofdlijnen van een nieuwe richting, die inderdaad de oude was, en de preek als „bediening des Woords" weer tot haar recht deed komen. De „samenkomst" der gemeente ontving weer haar rechte karakter.

En hoewel de lijnen door anderen na Kuyper werden verder getrokken — we denken hier bijv. aan enkele studies van Prof. Biesterveld („Andreas Hyperius") en aan reeds vroeger door Prof. Hoekstra gegeven studies, ons onthak nog steeds een waardige pendant van de werken van Hyperius en Hoornebeek; en maar al te zeer scheen het alsof de „ambtelijke" vakken de beruchtheid van „kletsavakken" te zijn ook en juist moesten behouden omdat wetenschappelijk gemeubileerde standaardwerken op dit erf onthaken.

Dat is nu uit.
De „Gereformeerde Homiletiek" van Prof. Hoekstra zal zeker eenzelfde plaats innemen in de historie dezer wetenschap, als die van de „oude" Gereformeerden van naam; dat wil dan zeggen, dat ze in dezen tijd minstens van zooveel gewicht is, als die oude waren in haar tijd.

Dit — buitengewoon mooi uitgegeven — werk met zijn practiutelijk bevat na een „inleiding", waarin de „prolegomena" worden gegeven — waarvoor ik dan in dit geval ook de geschiedenis van de homiletiek reken — een principieel, een materieel en een formeel deel.

Met deze indeeling van Prof. Hoekstra kan ik me van harte verenigen. Dit lijkt ietwat eigenaardig, misschien, daar ze (zie pag. 144) afwijkt van de divisie, die ik zelf voorstelde. Maar toen ik daar sprak van „kunsttheorie" der prediking, wilde ik aan dat woord, speciaal aan het woorddeel „kunst" niet die betekenis hechten, die er door Prof. H. aan gegeven wordt. Dat nu inderdaad de omschrijving, zooals ik die gaf, tot misverstand aanleiding kan geven, stem ik gaarne toe, en vanuit dat oogpunt gezien, kan ik me in de indeeling van Prof. H. ook uinnemend vinden. Niet alsof ook hier geen gevaren zijn. Vooral dat van „de repetitie". Maar welke methode brengt geen gevaren mee? En Prof. Hoekstra heeft op magistrale wijze de lijnen zoo getrokken, dat ze, waar zulks behoort, evenwijdig loopen, zonder dat tenslotte het tweede befoeg op „tweede meerkomst" als „tweede, gelijk zulks bij anderen, b.v. Krauss, nog al eens 'tgeval is.

In het boek valt op de heldere voorstellingswijze,

Er is in dit boek een bewonderenswaardige gave gekristalliseerd: de gave om diepe en vaak moeilijke dingen klaar te zeggen. Zoo behoort het. Uit de diepste putten komt het klaarste water. Maar wij menschen gieten dat heldere water wel eens in het vat van onze vertroebelde voorstellingswijze. Hier is helderheid, overal in het boek. Het moet voor de studenten een genot zijn uit zulk een werk te studeeren.

Natuurlijk kan ik er niet aan denken in dit blad op bijzonderheden in te gaan. Het wil me voorkomen, dat ieder predikant, die prijs stelt op zijn eere als Bedienaar des Woords, dit werk zal willen bezitten. Een kostelijke gelegenheid voor hen, die hun dominee eens verrassen willen met een mooi boek, waar hij voor zijn leven wat aan heeft.

Ook meelevende gemeenteleden zullen, dunkt me, gaarne dit boek hebben. Voor „uitheeren-gaande-ouderlingen" zou 'teen zeer nuttige zaak zijn, wanneer ze onder leiding van „den consulent" eerst eens eenige hoofdstukken van dit boek doorwerken. Doch, zonder scherts zij 'tgezegd, wanneer ons volk dit studieboek leert kennen, — wat zal 'tdan leeren zien, dat 'tdikwerf bitter onbillijk jegens sommige, en overdreven in loftuitingen jegens andere predikanten is geweest.

Summa summarum: een boek, dat we niet alleen in handen van predikanten, maar ook in die van verstandige en wat meer ontwikkelde gemeenteleden wenschen.

Een boek, waarmee God ons Gereformeerde volk in dezen tijd van strijd om het Woord een schat van zegen heeft gegeven.

J. WATERINK.

„De Boer van Dale-Hoeve", door J. S. Fletcher.

Nijkerk — G. F. Callenbach.

Dit boek verscheen als vierde deel der Chr. Bibliotheek, die haar 29en jaargang gaat eindigen. Het verhaal verplaatst ons in den tijd van Cromwell, en brengt ons ook meermalen in aanraking met den strijd, die gevoerd werd. Het is echter een groote leemte, dat niet duidelijk wordt, waarom het eigenlijk in dezen strijd ging; enkele malen ontmoeten wij Cromwell, doch niet als den strijder voor de zaak des Heeren. De hoofdzak in het boek vormen de verschillende liefdeshistories. Het spijt ons het te moeten zeggen, maar het boek is zeer oppervlakkig. Callenbach geeft ons boeken, waarvan de grondtoon dieper en ernstiger is; zijn zeer vele intekenaren zullen hem er dankbaar voor zijn.

J. D. WIELENGA.

De Synode van Assen.

Woensdag 8 September.

Avondsitting.

Om half acht werd de openbare sitting geopend met het zingen van Psalm 68:10.

De 2e scriba, Dr P. J. Klaarman van Dokkum, las de acta der sitting van Woensdagmorgen welke na eenige opmerkingen werden goedgekeurd.

Hierna kwamen onderscheiden rapporten aan de orde. Prof. Dr H. Bouwman van Kampen rapporteerde over een bezwaarschrift van ouderling K. Kamulaga van Harkema-Opeinde tegen een uitdrukking in het persverslag betrekking hebbende op de handeling van Dr D. P. Koopmans als deputaat voor Friesland bij de moeilijkheden in de classis Drachten. Het rapport concludeert het schrijven voor kennisgeving aan te nemen.

Conform besloten.
Dr N. Duursena rapporteerde over een brief van den heer C. de Bok, waarbij de commissie tot de slotcom komt, dat het schrijven voor kennisgeving kan worden aangenomen, daar de brief alleen een klacht bevat over de wijze, waarop de Synode sommige brieven beantwoordt en waarop sommige broeders spreken of schrijven.

Prof. Honig rapporteerde over een schrijven van den heer E. Westerhof te Zaandam. Geconcludeerd wordt dit schrijven voor kennisgeving aan te nemen. Aldus besloten.

Dr J. G. Kunst rapporteerde over een bezwaarschrift van br. C. de Graaf te Nijkerk. De Conclusie werd aanvaard, dat geen Synode onze Kerken een uitspraak deed als door Dr. de Graaf bedoeld en

dat ook deze buitengewone Synode niet bijeengeroepen werd om zich uit te spreken over de „dagen" van Genuis I. Dr W. Breukelaar van Zaandam rapporteerde over een bezwaarschrift van den heer H. J. Gerreisen te Lent, belijdend lid van de Geref. Kerk van Nijmegen.

Overeenkomstig de conclusie werd besloten dit onwaardig schrijven ter zake te leggen.

Dr K. Dijk, assessor, deed vervolgens mededeeling van een voorstel van het moderamen inzake de financiën. Spr. deed mede dat het den penningmeester der Synode, Dr A. de Geus, wat bang wordt.

Hij heeft het moderamen in overweging gegeven nog eens f10.000.— van de Part. Synoden te vragen. Het moderamen is eveneens van oordeel dat dit noodzakelijk is. Wel is eerst gevraagd f7200.— later verhoogd tot f10.000.— maar deze tweede f10.000.— is zeker nog noodig. Het is zelfs de vraag of wij dan nog de Groninger Synode zonder tekort kunnen aanvragen. Als wij de omstandigheden in aanmerking nemen zal de Synode dit voorstel billijken.

Het voorstel werd vervolgens met algemeene stemmen aangenomen.

De Dijk deed mededeeling van het percentage der verschillende provincies.

Te 8 uur zing de Synode in comité-generaal.

Donderdag 9 September.

Morgensitting.

De praeses opende Donderdagmorgen 9 uur de openbare sitting met het doen zingen van Ps. 72:1, waarna hij voorzing in gebod.

Vervolgens hield de praeses appel nominaal en las de 2e scriba de acta.

De praeses deelde mede dat van Prof. Dr G. Ch. Aalders bericht is ingekomen van het overlijden van zijn vader Dr G. J. D. Aalders, em. pred. van de Geref. Kerk van Achlum. Het moderamen zal Prof. Aalders een brief van deelneming der Synode doen toekomen.

Hierna waren diverse rapporten aan de orde. Allereerst rapporteerde Dr K. Dijk van Den Haag over een schrijven van Dr B. Wielema, te Amsterdam.

Het rapport concludeert aan Dr Wielema te berichten, in dat zij op zijne vragen omtrent „de slang en haar spreken" niet kan ingaan, omdat zij niet zit om allerlei vragen te beantwoorden en Dr Wielema geen enkel bezwaar tegen de beslissing der Synode in dezen heeft ingebracht, maar

zich zelfs tot haar vrede toe volde met „dane beslissing" verzoekt.

2e. dat zij hem voorts verwijst naar rapporten en beslissingen der Synode inzake de bij haar ingediende gravamina.

3e. dat zij evenmin een antwoord kan geven op hetgeen hij vraagt omtrent „de kwestie aangaande de scheppingsdagen", wijl de Synode over deze zaak niet had te handelen;

4e. dat het niet tot haar taak behoort den inhoud der belijdenis ter hand te nemen, waar voor deze zaak reeds een commissie bestaat.

Dr W. A. van Es (Leeuwarden) wil zijn tegenstemmen tegen de eerste conclusie nader motiveren. Naar sprekers meening is de vraag van Dr Wielema omtrent de slang en haar spreken een zeer rechtmatige.

Dr J. de Vries van Tilburg sluit zich aan bij het befoeg van Dr van Es omdat een niet beantwoorden van deze vraag in den lande groot misverstand kan verwekken.

Spr. zal tegen de eerste conclusie stemmen.

Dr K. Dijk kan kort zijn, de Synode sprak zich reeds duidelijk uit. De methode van Dr Wielema acht spr. een verkeerde. De Synode sprak zich reeds uit, Dr Wielema conformeerde zich daar aan en nu kan de Synode toch niet vragen van hem en anderen gaan beantwoorden. Dat is het scheppen van een gevaarlijk precedent. Spr. betwistte Dr de Vries, dat er misverstand zal ontstaan. Spr. handhaaft de redactie van het eerste artikel.

Bij de stemming stemmen Dr van Es en Dr de Vries tegen.

Donderdag 9 September.

Avondsitting.

De sitting werd te ruim half negen heropend met het zingen van Ps. 138:3. De 2e scriba las de acta der vorige sitting, die werden vastgesteld.

De praeses deed mededeeling van het rapport van de commissie, die een samenspreking had met Dr W. E. van Duin. Dr van Duin heeft na deze samenspreking de volgende verklaring goteekend:

„Ondergeteekende aanvaardt voor zichzelf en de beide in Gen. 2 en 3 met name genoemde boomten in den eigenlijken of letterlijken zin en belooft bij al zijn ambtelijken arbeid alleen deze opvatting, ook als zijnde in dezen de eenige leer der Gereformeerde Kerken, te zullen voordragen.

Wat de slang en haar spreken betreft acht hij persoonlijk naast de letterlijke opvatting ook mogelijk onder de slang den duivel te verstaan, maar wil in afwachting van de beslissingen der Generale Synode inzake het desbetreffende bezwaar tot op dien tijd alleen de letterlijke opvatting voordragen."

W. g. W. E. VAN DUIN.

Naar aanleiding hiervan besloot de Synode op voorstel der commissie, als haar oordeel uit te spreken dat na de hier door Dr v. Duin afgelegde verklaring geen genoegzame reden aanwezig is om de schorsing verder te laten voortduren, weshalve de Synode aan de classis Haarlem adviseert met deze verklaring genoegen te nemen en de schorsing op te heffen: 2e. twee deputaten te benoemen teneinde de classis Haarlem en den kerkeraad van Haarlemmermeer O. Z. van advies te dienen inzake de moeilijkheden die uit dit besluit der Synode mochten voortvloeien.

Conform besloten.

De voorzitter deed voorts mede, dat in de vergadering in comité-generaal besloten is, de Synode voor eenige weken te verdragen. De dogmatische commissie kan, mede door de afwezigheid, wegens droeve familieomstandigheden van den rapporteur, Prof. Aalders, deze week niet gereed komen met haar Rapport over het gravamen van Dr v. Leeuwen. Daarom is de Synode verdragen tot 27 October a.s., om dan deze en andere nog hangende zaken af te handelen. Overeenkomstig het vroeger genomen besluit zullen stukken, die na 4 September zijn ingekomen, niet meer in behandeling worden genomen.

Prof. Dr V. Hepp bracht hoort rapport uit over het bezwaarschrift van Dr W. J. A. Schouten, te Kampen.

De conclusies van dit rapport luiden:

a. dat zijn bezwaar tegen de beslissing van de Synode inzake de vier bekende bijzonderheden uit Gen. 2 en 3 ongegrond is, wijl hij noch uit de H. Schrift, noch uit de Belydenisschriften heeft kunnen aantoonen, dat de bedoelde beslissing onjuist is;

b. dat de Synode hem wijst op het gevaarlijke der leidende gedachte uit zijn bezwaarschrift, gelijk dit nader in zijn rapport is uiteengezet;

c. dat de Synode het niet haar roeping acht, in den brede op zijn kerkrechtelijk bezwaar in te gaan, wijl hij behalve dat hij zich beroept op de brochure van Dr van Loukhuyzen, overigens geen gronden aanvoert, waarop zijn bezwaar rust, maar hem verwijst naar den „Open Brief", van haar uitgegaan, blz. 28 v. v.

Het rapport werd aanvaard. Conform de conclusies z.h.t. besloten.

Prof. Dr V. Hepp rapporteerde eveneens over het Bezwaarschrift van Dr J. P. de Gaay Fortman e.s.

De commissie stelde voor aan Dr J. P. de Gaay Fortman en de andere ondertekenaren van dit adres voor zoover zij lid zijn van een onzer Geref. Kerken te antwoorden, dat de Synode

a. er haar verontschuldiging voor aanbiedt, dat deze broeders op hun schrijven van 10 Maart 1926 geen antwoord hebben ontvangen;

b. hen verwijst naar het antwoord der Synode op het bezwaarschrift van Dr W. J. A. Schouten, omdat daarin materieel ook hun bezwaren worden besproken;

c. hen wijst op haar besluit genomen in art. 177 der acta. Dit rapport en de conclusies worden z.h.t. aanvaard.

Dr W. A. van Es rapporteerde hoort over de zaak van Dr C. Vermaat. Het rapport kwam tot de volgende conclusies:

1e. de door Dr C. Vermaat ingebrachte bezwaren tegen de dogmatisch-exegetische beslissingen der Synode en enkele uittrekkingen in haar „woord van vermaan" als ongegrond af te wijzen;

2e. ernstig af te keuren het gebruik van de bedenkelijke uittrekkingen, die in zijn bezwaarschrift voorkomen en in het rapport zijn aangewezen;

3e. de classis Bolsward te adviseeren, alnog van Dr Vermaat een verklaring te vorderen, waarbij hij ten aanzien van de zintuiglijke waarneembaarheid van de bekende vier punten van het Paradysverhaal in Genesis 2 en 3, de beslissingen der Synode aanvaardt, en belooft ze ten grondslag te leggen aan wat hij leert;

4e. hiervan, behalve aan Dr C. Vermaat, aan den Kerkeraad van Makkum e.a. en de classis Bolsward, mededeeling te doen, opdat deze verder met hem handele.

De conclusies werden alzonderlijk in stemming gebracht en z.h.t. aangenomen.

De praeses dankte de commissie voor haar zeer belangrijke arbeid in het uitbrengen van dit rapport.

Namens de dogmatische commissie rapporteerde Prof. Dr A. G. Honig over het bezwaarschrift van Dr J. G. Ubink, van Zevenhoven.

Het rapport concludeert:

1e. De Synode, de goede bedoeling van Dr Ubink waardeerende, kan zich niet zijn voorstel, om een onderzoek van de nieuwe strooming in ons kerkelijk leven door deputaten te doen instellen, niet vereenigen, omdat

a. Wat tot dusver en thans ook door Dr Ubink over deze nieuwe strooming geschreven werd, zoo vaag is, dat een

onderzoek naar deze nieuwe strooming van tevens tot vruchteloosheid is gekomen.

In de Kerk zijn plannen concreet onderworpen en zaken aan de orde te stellen en daartoe behoort dit onderzoek niet, want waar het om gaat: De Ubbink genoemde punten aan de orde worden gesteld, er bestaat een bestaand, dat de Kerk hier en daar een terroren betraden, dat het hare niet is, en waartegen art. 20 der K. O. met deze woorden waarschuwt: dat door de kerkelijke vergaderingen alleen kerkelijke zaken aan de orde mogen gesteld.

De het profijtelijker zou zijn als van de zijde van hem, die zich tot deze nieuwe strooming rekent, een uiteenzetting gegeven werd.

II. Het tweede verzoek van De Ubbink is eveneens voor inwilliging vatbaar, omdat door Dr. Ubbink niet is bevestigd, aan te toonen dat onder een oordeel over de nieuwe strooming over de betrokken punten uit Gen. II en III geen uitspraak gedaan had mogen worden en het der Synode voorkomt, dat deze zaak wel op zichzelf kan worden afgedaan. Het rapport en de 2 conclusies worden zwaar aangevaard.

De praeses stelde voor, de commissie van advies der Synode, bestaande uit Prof. Dr. H. H. Kuyper, Prof. Dr. F. W. Groshuis en Dr. J. L. Schouten als deputaten met de volgende opdracht tot de volgende zittingen opnieuw te benoemen.

Prof. Dr. H. H. Kuyper dankte voor de zeer waardevolle woorden van den voorzitter. Maar spr. heeft en hij zegt dat mede namens Prof. Groshuis, zeer groote bedenking, om langer als lid der commissie gecontinueerd te worden. Spr. stelt voor de commissie van advies te ontslaan. Dan kan in October nog worden gezegd of een nieuwe commissie noodig is.

Dr. K. Dijk ondersteunde de gedachte van Prof. Kuyper, om de deputaten, behalve de Juristen, te dechargeeren en geen nieuwe te benoemen. Spr. gelooft dat het het beste is, in de speciale gevallen speciale deputaten te benoemen. In October kan dan gezien, of opnieuw benoemen noodzakelijk is. De Meijering betuigde zijn hartelijke instemming hiermee.

Bij zitten en opstaan werd met groote meerderheid besloten, met opnieuw deputaten te benoemen.

Aan de beide rechtskundige adviseurs zal verzoekt worden, in moeilijke gevallen de kerk te willen dienen met advies en hulp.

De praeses dankte deputaten nog met een enkel woord voor hun arbeid. De broeders zijn gedechargeerd en spr. mag ze wel gelukwensen met de ontheffing van dezen last. Besloten werd, voor de classis Bolsward als deputaten aan te wijzen Dr. D. P. Koopmans, van Sneek en Dr. W. A. van Es, van Leeuwarden.

Voor de classis Breukelen werden aangewezen Dr. H. Kaajan, van Utrecht en Dr. W. Verbeek, van Zelst.

In comitégeneraal werd reeds voor de classis Haarlem aangewezen Dr. W. Brunkelaar, van Zaandam en Dr. J. L. Schouten, van Amsterdam.

Besloten werd de provinciale deputaten eveneens niet te continuëren.

De acta dezer zitting zullen in October worden gearresteerd.

De Heida vroeg of een zekere brief, die bij de Synode zou inkomen tijdens deze zitting, die een uitspraak verlaten zou bevatten, is ingekomen.

De praeses zei, dat het antwoord bevestigend ontkennend moet luiden.

De praeses sprak hierop een kort slotwoord.

De openbare zitting werd hierop gesloten. De Synode vergaderde hierop nog in comitégeneraal.

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Amsterdam-Zuid: R. E. van Arkel te Utrecht en H. S. Bruins te Leeuwarden.

Hoorn: P. Bos te Stadskanaal en A. B. W. M. Kok te Wierum.

Beroepen te:

Emmen: L. van Erk te Saxenburg.

Aangenomen naar:

Beinum: A. Wijngaarden te Baarland.

Bedankt voor:

Heinenoord: H. van der Zanden te Wapenveld.

Lopik: A. Wijngaarden te Baarland.

Oud-Vosmeer: G. de Jager te Doornspijk.

Zwartsluis: S. Weehouwer te Jutphaas.

Afscheid van:

Zierikzee: C. J. Wielinga. Tekst: Hebr. 13:8.

Dr. T. Bouma, Dr. T. Bouma, emeritus predikant der Geref. Kerk van Doorn, die zich verbonden had de Kerk van Poortvliet (Z.) geregeerd te dienen in de prediking en het catechetisch onderwijs, heeft na tweejarige trouwen dienst aldaar, dezen arbeid moeten neerleggen, om gezondheidsredenen.

Dr. R. heeft zich weder te Rensburg (U.) gevestigd.

Dr. R. Koolstra, Dr. R. Koolstra, predikant der Geref. Kerk van Hoek van Holland, heeft zich onttrokken aan de gemeenschap der Geref. Kerken door zijn lidmaatschap op te zeggen.

Candidaat tot den H. Dienst, Cand. H. Hofstrop, beroepen predikant der Geref. Kerk van Velsroord, is door de classis Haarlem na peremptoir examen met algemeen stemmen toegelaten tot den dienst des Woords en der Sacramenten.

De heer Joh. Meynen, theol. cand., adres Geref. past. te Baarn, is thans gaarne bereid een eventueel op hem uit te brengen beroep uit de Geref. Kerken in overweging te nemen.

De Zending onder de Joden. In de gehouden vergadering van den Kerkeraad der Geref. Kerk van Amsterdam hebben gecommitteerden van den Kerkeraad, die verband te oefenen hebben met de deputaten van de Generale Synode inzake de zending onder de Joden, machtiging gevraagd voorbereidende maatregelen te treffen inzake het beroepswerk.

Emeritaal. Aan Dr. H. W. Felderhof, predikant der Geref. Kerk van Zeehuizen, is om gezondheidsredenen op de meest eervolle wijze emeritaat verleend. Het afscheid is bepaald op D.V. Zondag 26 Sept. 's nachtdags 5 uur.

CHIL. GEREFORMEERDE KERK.

Tweetal te:

Gravenhage: K. G. van Smeden te Kampen en H. Visser te Leeuwarden.

Lisse: J. D. Barth te Alphen aan den Rijn en J. L. de Vries te Rijnburg.

Steenwijk: J. B. G. Cress te Naarden-Bussum en M. Holthrop te Elrum.

Beroepen te:

Bursadrecht: J. D. Barth te Alphen aan den Rijn.

Bieschinga: T. A. Bakker te Thimiden.

Zaandam: H. Visser te Leeuwarden.

Bedankt voor:

Haarlem (2e pred. pl.): L. de Bruijn te Zwolle.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:

Ridderkerk: R. Kok te Gouda.

Bedankt voor:

Borselen: B. van Neerbee te Terneuzen.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Drietal te:

Vlaardingen (vao. J. Kut): Ph. J. Vreugdenhil te Gorinchem.

J. J. Timmer te Ermelo en G. Alers te Nieuw-Lekkerland.

Beroepen te:

Den Bommel: G. v. d. Zee, te Hagstein.

Battem (vao. A. J. Eijkman): L. van Mastigt te Harderwijk.

Boarn (vao. J. G. Woelkerink, te Randwyk).

Maarsse: G. Bena, te Monster.

Nieuw-Leendrecht: E. Warmolts te Heerde.

Vroeswijk: D. J. Lazonder te Oppenhuizen.

Vianen: G. A. Bruins te Ommen.

Aangenomen naar:

Broek in Waterland: G. J. J. Bouwink, te Westzaan.

Den Bommel: G. v. d. Zee, te Hagstein.

Domburg: J. W. Swaan te Volkenhove (O.).

Nieuw-Beijerland: J. Haring, te Utrecht.

Pette: cand. G. S. Pijlgrims te Sneek.

Bedankt voor:

Elburg: N. Warmolts N., te Weesp.

Gasselte: C. v. d. Nieuwenhuizen, te Hekelingen.

Heide: G. Enklaar te Langer, en Korteraar.

Huizen (2e pred. plaats): P. van Toorn, te Rotterdam.

Hypolytusboer: A. J. P. Boeke, te Schoorl.

Metlawaar: C. v. d. Nieuwenhuizen, te Hekelingen.

Papendrecht en Sommeijdsdijk: G. Alers, te Nieuw-Lekkerland.

Afscheid van:

Domburg: J. Hak. Tekst: Joh. 8:31 en 32.

Enter: W. L. Mulder. Tekst: Jes. 54:10.

Groot-Ammer: H. J. van Schuppen. Tekst: 1 Cor. 2:3a.

Intrede te:

Gorssel: J. L. G. Gregory. Tekst: 2 Cor. 4:7a.

„De Reformatie” is door zijn groote oplage HET blad voor FAMILIE-ADVERTENTIE. Onze Gereform. kringen gelieven daarmede te rekenen.

DE GOEDE TIJDING

Gereform. Evangelisatie-Blad. Hoofdredacteur Dr. P. Nouze.

De verspreiding van „De GoedeTiding” brengt geen financiële lasten mede.

Men vrage inlichtingen en proefnummers bij den Uitgever W. D. MEINEMA, Delft.

DE PIANO- EN ORGELHANDEL D. A. RIPPEN

Piet Heinstraat 42 DEN HAAG

levert U een prachtig instrument in elk genre voor billijken prijs.

Bij de Uitgevers van dit blad is verkrijgbaar:

KAART VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND.

met alphabetische naamlijst.

De Classen-indeling is op de kaart aangegeven. Formaat 60 x 70 c.m. Prijs 35 cents.

Præco toezending na ontvangst van het bedrag.

Hebt Gij al kennis - gemaakt met -

DE MAATSCHAPPIJ

Christel. Sociaal-Economisch Weekblad.

onder redactie van onze meest bekende mannen en vrouwen

?

Zoo niet, vraag dan nog heden proefnummers aan de DRUKKERIJ ORANJE-NASSAU BAARN

Dit belangrijke, goed geïllustreerde tijdschrift, zoo goed als zonder uitzondering gunstig beoordeeld en door de Christelijke Pers hartelijk aanbevolen, kost slechts f 2.50 per halfjaar en valt daarom onder het bereik van ieder, die op Sociaal-Economisch gebied voorlichting van Christelijke Voormannen wenscht.

Ondergeteekende

te

adres

abonneert zich op wenscht proefnummers v.

De Maatschappij

In open envelop getrandeerd met 2 cts. postzegel te zenden aan de Drukkerij Oranje Nassau te Baarn.

GROEN

ELOUT

MACKAY

KUYPER

LOHMAN

DE VISSER

Van bovenstaande pleitbezorgers van het Christelijk Onderwijs lieten wij GROOTE PORTRETTEN vervaardigen in koper-diepdruk. De prijs van dit zestal portretten in lijst (buitenmaat 37 x 46 c.m.), verpakt in kist, bedraagt f 30.— inclusief emballage. — Bestellingen kunnen onmiddellijk worden uitgevoerd.

GOES.

OOSTERBAAN & LE COINTRE.

Zijt ge wellicht bestuurslid van een Chr. Schoolvereniging?

En leest gij als zoodanig ook het Weekblad

„DE SCHOOL MET DEN BIJBEL”?

Zoo niet, vraag dan enkele nummers ter kennismaking bij de Uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE, GOES.

IN ELK HUIS EEN ORGEL!

Ganzevoort's Orgelhandel

DIEZERSTRAAT 116 — ZWOLLE

heeft steeds in voorraad een groote keuze ORGELS voor huiskamer, school en lokaal

Prijsocouranten en leveringsvoorwaarden gratis op aanvraag

Uitgave van OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.

SCHOLENBOUW

DOOR E. J. ROTHUIZEN, ARCHITECT TE ARNHEM, H. J. KOCKX, ARCHITECT BIJ DE RIJKS-ONDERW.GEBOUWEN EN K. BRANTS, HOOFDINSPECTEUR BIJ HET L. ONDERW.

Bovenstaand werk is onmisbaar voor H.H. Architecten, alsmede voor elk GEMEENTE- of SCHOOLBESTUUR, hetwelk bouwplannen heeft. Dit boek behandelt heel uitvoerig zoowel de gebouwen als de speeltoestellen en het meubilair.

Prijs gebonden in linnen stempelband f 12.50

VRAAG PROSPECTUS!

Lezers van „De Reformatie”, die met zoo veel sympathie dit blad ontvangen, wilt ook uw FAMILIE-ADVERTENTIE ter plaatsing zenden.

Parochie-indeeling of Kerkplitsing

Een woord over den toestand en de toekomst der Kerk in de groote steden

DOOR

Dr. C. LINDEBOOM

Pred. bij de Geref. Kerk te Assendael.

Prijs f 0.35.

Uitgevers:

OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES.

?? WAAROM ??

GEEN ADVERTENTIE VAN U OP DEZE PLAATS?

Uw succes ware verzekerd!

Uitgave van OOSTERBAAN & LE COINTRE Goes

J. C. WIRTZ Gz.

BEKNOPT OVERZICHT DER KERKGESCHIEDENIS.

VIJFDE DRUK

Prijs 40 cts.

DOELMATIGE RECLAME VERGROOT DEN OMZET!!

DE REFORMATIE

biedt een uitgezochte gelegenheid tot het maken van reclame onder koopkrachtig publiek

Vraag nog heden voorwaarden bij abonnement!

Medewerker Dr. F. Assen Utrecht burg;

Prof. D.

INHOUD: 19:23 — Persisch

Eens tro (lye) uit La in hooge t toen gedac boek, waar bli boek l wilde ermp der tijden dat de me maar de blijft toch is het un heeft zijn beschouwi cles als l verschill van de n vormen, t Denk n geweest. l als een k er ook m toonde st kled 2 kemelshar mode is den man man maai of niet h duur; zoo ngn wild het kled, kled? H den voor lijke en v zoals m doen er a of; de l rekening het kled staan te de vorm wezen v niet alti tijd, waa waarin t ware lee der duiv komt er of welke houden van Eli en zeggi tegen de er is m waarheid Dooper moet ee naar de zuivere een vas onveren vanda doch h vange heid, omdat gereef God h Dit is eenzame